

„A mi dolgunk a jelent belakni és megélni”

Bicskei Zoltán, az Álom hava című film rendezője a jövőt várás görcséről

Április 27-től vetítik a magyarországi mozik Bicskei Zoltán Álom hava című nagyjátékfilmjét. A vajdasági Magyarokanizsán élő rendező és grafikus lapunknak azt mondta: egy anyagelvű kor végét éljük, nehéz tisztán látni, de nem szabad és nem is lehet a jövőt várás görcsével a jelent megfojtani.

– Hogyan van jelen a délvidéki magyarság helyzete, állapota a 17. században játszódó, a török pusztítása utáni újrakezdésről látomásos módon szóló Álom hava című filmjében?

– A filmben minden régies, még a reklámjában is úgy fogalmaztam, hogy egy régi vágású magyar film, de mégis minden a mára utal. A délvidéki magyarság elalélt állapotban van, és árva gyermekként máshonnan vár segítséget. Elkényelmesedtünk, elerőtlenedtünk. Persze ez sem teljesen így igaz, előbb-utóbb fölbukkan az erő itt is. Az Álom havában mindez benne van, de a film nem a ma divatos ernyedésbe, pusztulásba réved, hanem reményeim szerint mást sugall. Nem véletlen forgattuk az egész filmet künn a természetben. Elég, ha ma például egy városi lakó kikarikázik a pusztáink szélére, megújulva, feltöltekezve megy vissza lakóhelyére. Számталanszor tapasztaltam ezt. Semmi sem bírja le ezt az időtlen, megfoghatatlan erőt, kisugárzást. Ideje összekapni magunkat!

– Mégis, honnan lenne esély a fogyás megállítására és az újrakezdésre?

– Nem szabad és nem is lehet a jövőt várás görcsével a jelent megfojtani. Éppen a török vész utáni, a déli végeken a kipusztulás szélén lévő magyarság mára mégiscsak kibontakozó jelene a példa rá, hogy nem tudjuk, mit hoz a jövő, és mekkora tévedés, ha nem számolunk a Gondviseléssel. A mi dolgunk a jelent belakni és a jelenben létezni. Ha a jelent az erőfeszítés és nem a tunyaság uralja, akkor a jövő a kibontakozásé. Mindenkor

– Mire lehetne alapozni a jövőt?

– „Bolond az, aki nem az Örökkévalóságra rendezkedik be” – szól a bölcsélet. Éppen ezért a örök érték mentén kialakult hagyomány a fundamentum, és annak mindenkori legújabb szellemi ruhája a foglalat. A filmben Mátyás király mondja: „...aligha lesz elég az öregek tudása, több kell ma...” Az idő hozta újabbnál újabb gondokat, létkérdéseket szerintem a Hamvas Béla által leírt hagyományra, és a hagyományokat megelőző alapállásra alapozva kell megemészteni, kihordani és megoldani. Egyszerű kimondani, de megtenni nehéz azokon a „szent hétköznapiakon”. Naponta olvasom Hamvast, ébren tart, hihetetlen nagy szolgálatot tett a magyar népnek. A film gondolatisága sokaknak azért nem fog tetszeni, mert az „arché” szellemiségét sugallja. Bartók mondta, valahogy így: „Sok ezer évet kell visszafelé tekintve látni ahhoz, hogy előre léphessünk.”

– A kereszténység és/vagy a pogány hagyomány a segítség?

– A pogány szót nem szeretem, mert az úgynevezett pogányok is hívők voltak. Persze a kereszténységet is lenne mitől megmosdatni, láttuk, mit kínlódot Hamvas Béla, mire tisztán föl tudta mutatni, mi a kereszténység. Röviden szólva, minden szellemies dolog segít. Egy végzetesen vagy végletesen anyagelvű kor végét éljük, az emberiség jó része megbolondulni látszik. Ilyenkor tótágast kell állni, hogy tisztán láthassunk.

– Végül beszéljünk az ön hogyan továbbjáról.

– Jelenleg inkább rajzoló, és sajnos ritkán forgatok, úgyhogy görcsös és dadogó a filmi beszédem. Igaz, született filmes tehetségnek is híján vagyok, ez is közrejátszik. Ennek ellenére miért forgatok mégis? Mert feszít egy különösnek érzett látásmód, képi világ, ami megmozdul néha bennem. Alföldi képnek, képzeletnek hívnám ezt. Ebben a rendkívül gyorsan lebomló újkori világban most kitüntetett szerepe van az időtlenséget,

mozdulatlanságot őrző alföldi „hely szellemének”. Nemigen foglalkoznak vele a képzőművészetben sem. Az Álom hava dramatikus film, rendkívül nehéz körülmények közt valósult meg, így sok minden bennem maradt. Talán egy képzelgő, szabad folyású, műfajhoz nem köthető, „álmodozós” kisjátékfilm csírázik bennem...

– Mikortól vetítik a filmet, és tervez-e DVD-s kiadást, esetleg internetes szabad elérési lehetőséget?

– Az Álom havát már játsszák Szerbiában, április 27-től pedig Magyarországon is. Júniusban, a nagyváradi Szent László-napokon is bemutatják majd, és reményeink szerint az Anjou Lafayette forgalmazó cég több országba eljuttatja. Nagyvásznon él igazán, a puszta monumentalitása a főszereplő, ezért a DVD és az internet nem igazán érdekes.

(Magyar Hírlap, 2017.04.26.)

